

KUSALA NA MAYELE, Buzoba ve

Sambu na longi:

Longi, tala yai ntangu nge ke yidika baleso yai 2 (Nge ta tangila parti yai na bana ve):

Na kati ya groupe ya baleso yai zole ikele bahistoire zole ya Bible. Baleso yonso zole songa bifu mosi ya mbote—kusala na mayele, kansi na buzoba ve. Histoire ya ntete ke monika na Kuwakana ya Ntama, ti histoire ya zole ke monika na Kuwakana ya Mpa, kusonga bifu ya mayele na lusingu ya Yesu Kristo.

Beto ta longuka kutuba baverse zole ya Bible na kati ya baleso yai zole. Kana yo ikele, longi lenda pesa makabu ya fioti na bo ya longuka baverse yina zole, kana bo longuka verse mosi ya nkaka na nzo na bo.

Bifu yai, kusala na mayele kansi na buzoba ve, ikele mpila mosi ya mbote kusala na lusingu na beto bakristo. Bonso bifu yonso ya mbote, Yesu Kristo kaka me lungisa yo yonso na mpila ya kulunga. Na ntwala nge yantika kulonga baleso yai, songa ndinga BIFU (français : caractère). Songa disongidila yai : BIFU ikele mutindu muntu ikele na ntima, ata muntu ke mona yandi ve. Ebuna, mpila yandi kele na ntima, yo twadisa konso mambu yandi fweti zenga.

Yula bangiufula yai kaka sambu bantu kuyindula yo:

- Inki mutindu nge kele ya kieleka na ntima? (Yai ke monika na mpila nge zenga ti mpila nge sala. Yo kele bifu na nge.)
- Inki mutindu YESU kele ya kieleka na ntima? (Yai ke monika na mpila Yandi zenga ti mpila Yandi sala. Yo kele bifu na Yandi.)

Beto ta yindula mambu yai mingi na kati ya baleso yai.

Informatio sambu na baleso yonso zole, KUSALA NA MAYELE

Kulonguka sambu na ndinga mayele:

Mayele (nom)

Mbandu: Sosa mayele na Nzambi.

Disongidila: Kuzaba to kuzenga na mpila ya mbote inki kusala, kuzaba to kuzenga na mpila ya Nzambi nkwa-mayele yonso, me ndima.

Na mayele (adverbe)

Mbandu: Yandi me tuba na mayele.

Ya mayele (adjectif)

Mbandu: Yandi kele muntu ya mayele.

En français : La sagesse (noun), sage (adjective), sagement (adverbe)

Contraire: Buzoba

Contraire en français: Sot, imbécile, stupide, insensé

Baverse ya Bible Kulonguka Kutuba:

Bingana 9:10 Na kuvanda mayele, ntete nge fweti tina Mfumu Nzambi boma. Kana nge zaba Nzambi-Mpungu, nge ke na mayele.

Adaptatio sambu na bana préscolaire:

Bingana 9 :10a Na kuvanda mayele, ntete nge fweti tina Mfumu Nzambi boma.

Kolosai 2:3 Mayele yonso ya Nzambi ti mambu yonso ya Nzambi kuzaba, yo me bumbanaka na Kristo; yo kele kimvwama mosi ya nene.

Adaptatio sambu na bana préscolaire:

Kolosai 2:3a Mayele yonso ya Nzambi. . .yo me bumbanaka na Kristo.

Yakobo 1:5 Kansi kana muntu mosi na kati na beno ke na mayele ve, yandi lomba yo na Nzambi, ebuna Nzambi ta pesa yandi yo; sambu Nzambi ke zolaka kukaba mingi na bantu yonso na ntima ya mbote.

Adaptatio sambu na bana préscolaire:

Yakobo 1 :5a . . .kana muntu . . . ke na mayele ve, yandi lomba yo na Nzambi.

Bahistoire ya Bible na groupe yai ya baleso:

1. Solomo zola Nzambi pesa yandi kaka mayele.

1 Bantotila 3 :3-15

2. Yesu songa mayele ya Nzambi na mpila Yandi ke yula ti mpila Yandi vutula mvutu.

Luka 2:40-51

Kikuma sambu na baleso yai zole:

Na nsuka ya baleso yai zole, bana ta zaba nde kaka Nzambi mpamba zaba mambu yonso na mpila nde Yandi lenda sala na mayele kaka, sambu Nzambi zaba, ti Nzambi bakisa mambu yonso. Yo yina, bo ta yantika kusosa mayele ya Nzambi. Mpila bo ta sosa yo kele kutanga ti kulemfuka na Bible, ti kusamba nde Nzambi kutwadisa bo.

Leso 1 na Mayele

Muntu ya Mayele Kuluta Bantu Yonso

Kuyantika Leso:

Kana muntu songaka nge nde bo ta sala mambu mosi—konso yina ya nge zolaka, inki nge ta lomba? Keti nge ta lomba mbongo mingi? Nge ta lomba bilele ya kitoko, to nzo ya kitoko ? Nge ta lomba frais scolaires? Nge ta lomba bo kufuta université ya nge? Nge ta lomba velo to moto? Nge la lomba inki? (Longi, kuwa mabanza ya bana ndambu.)

Transitio na Leso ya Bible—

Bantu ke songaka beto mutindu yina mbala mingi ve. Kansi muntu mosi vandaka ya Nzambi songaka yandi mutindu yina. Zina na yandi vandaka Salomo, ti histoire na yandi kele na kati ya Bible na ndambu beto binga ‘Kuwakana ya Ntama.’ Bantu ya Nzambi sonikaka yo ntaaama, na ntwala Yesu kwisaka na nsi-ntoto. Histoire na yandi kele na mukanda ya 1 Ntotila, kapu 3.

Salomo zola Nzambi kupesa yandi kaka mayele.

I Bantotila 3:3-15 (Yai kele baverse nge ta tanga ntangu nge longi ke longukaa leso. Nge ta tangila bana kaka baverse ya kele kusonika na malongi ya nene ya leso.)

1 Bantotila 3:3-15

3 Salomo vandaka kuzola Mfumu Nzambi mingi; yandi landaka bansiku yina ya tata na yandi Davidi pesaka yandi, kansi yandi vandaka kupesa mpi makabu ya mutindu na mutindu na bisika yango yina ya bisambu.

4 Kilumbu mosi Salomo kwendaka na bwala Gaboaoni na kupesa makabu ya kimenga, sambu ka kuna vandaka na mesa-kimenga mos i ya lukumu kuluta bamesa-kimenga yonso. Yandi me pesaka ntete bambisi mingi makabu ya kuyoka ya mvimba na mesa-kimenga yango yina.

5 Kilumbu yo yina na mpimpa Mfumu Nzambi kwisaka kumonika na yandi na ndosi, yandi yulaka yandi nde: “Nki nge zola mono pesa nge?”

6 Salomo vutulaka nde: “Mfumu, nge vandaka kuzola mingi tata na mono Davidi, muntu na nge; yandi vandaka muntu ya mbote na meso na nge, yandi vandaka kulanda bansiku na nge na luzingu na yandi. Ata yandi me fwaka, kansi nge ke songa kaka nde nge ke zolaka fami na yandi; mono mwana ya nge me pesaka yandi, tala, bubu yai mono ke yala na kisika na yandi.

7 Mfumu Nzambi, Nzambi na mono, nge me tula mono, muntu na nge, ntotila na kisika ya tata na mono, kansi mono kele leki, mono ke zaba ve mpila ya kuyala bantu.

8 Awa mono kele na kati ya bantu ya nge me solaka, bo kele bantu mingi mpila kutanga bo kele ve.

9 Yo yina Mfumu, pesa mono mayele ya mono ke na yo mfunu na kuyala bantu na nge na nzila mosi ya mbote ti ya kieleka. Kana ve, nki mpila mono ta yala bantu ya nge yai mingi-mingi?

10 Mfumu Nzambi monaka kiese na mambu yai ya Salomo lombaka.

11 Yandi tubilaka Salomo nde: nge me lomba mono mayele na kuyala bantu na mpila ya mbote ti ya kieleka; nge me lomba ve luzingu ya nda to kimvwama to lufwa ya bambeni na nge.

12 Mpidina mono ke pesa nge bima ya nge me lomba. Mono ke pesa nge mayele ti ngangu kuluta bantu yonso, ata bayina zingaka na ntwala na nge, ata bayina ta zinga na nima ya nge.

13 Mono ke pesa nge mpi bima ya nge me lomba ve, yo yai: Nge ta vanda na kimvwama mingi ti lukumu mingi na luzingu na nge yonso kuluta bantotila ya nkaka.

14 Ebuna kana nge lemfuka na mono, nge landa bansiku na mono mutindu salaka tata na nge Davidi, mono ta pesa nge luzingu ya nda.”

15 Salomo telamaka na mpongi, yandi kwisaka kuzaba nde Nzambi vandaka kutuba na yandi na ndosi. Yandi kwisaka kuvutuka na Yeruzalemi, ebuna yandi kwendaka kutelama na ntwala ya Sanduku ya Kuwakana sambu na kusamba Mfumu Nzambi; yandi pesaka Mfumu Nzambi makabu ya kuyoka ya mvimba ti makabu ya kinduku. Na nima yandi salaka fete ya nene ti bantu na yandi yonso.

Malongi ya Nene ya Leso Yai na Bandambu 5, ti Mpila Bana Lenda Participer:

1. Nzambi songaka Salomo kulomba Yandi mambu mosi. 1 Bantotila 3 :3-5

Kutanga:

3a Salomo vandaka kuzola Mfumu Nzambi mingi; yandi landaka bansiku yina ya tata na yandi Davidi pesaka yandi

5 . . . na mpimpa Mfumu Nzambi kwisaka kumonika na yandi na ndosi, yandi yulaka yandi nde: “Nki nge zola mono pesa nge?”

Kuyula:

- Nani zolaka Mfumu Nzambi?
(Salomo. Yandi vandaka Mfumu ya Israele.)
- Tata ya Salomo vandaka nani?
(Davidi, Mfumu ya Israele)
- Tata na yandi vandaka mfumu ya mbote ya zolaka Nzambi. Keti Salomo landaka na bifu ya tata na yandi ?
(Ee. Yandi landaka.)
- Nki mutindu Nzambi kwisaka kusolula na Salomo?
(Na ndosi na mpimpa)
- Nzambi songaka Salomo nde inki?
(Kulomba Yandi konso yina yandi zolaka.)

Repetitio Ritimika:

Na nima ya konso ngindu ya nene na leso yai, bana ta repeter:

Ma-YE-le ke m-FU-nu MIN-gi. **LOM**-ba ma-YE-le. **LOM**-ba ma-YE-le !

2. Salomo lombaka Nzambi mayele kuyala bantu na Yandi mbote. I Bantotila 3:6-9

Kutanga:

1 Bantotila 3:6-9

6 Salomo vutulaka nde: “Mfumu, nge vandaka kuzola mingi tata na mono Davidi, muntu na nge: yandi vandaka muntu ya mbote na meso na nge, yandi vandaka kulanda bansiku na nge na luzingu na yandi. Ata yandi me fwaka, kansi nge ke songa kaka nde nge ke

zolaka vami na yandi; mono mwana ya nge me pesaka yandi, tala bubu yai mono ke yala na kisika na yandi.

7 Mfumu Nzambi, Nzambi na mono, nge me tula mono, muntu na nge, ntotila na kisika ya tata na mono, kansi mono kele leki, mono ke zaba ve mpila ya kuyala bantu.

8 Awa mono kele na kati ya bantu ya nge me solaka, bo kele bantu mingi mpila kutanga bo kele ve.

9 Yo yina Mfumu, pesa mono mayele ya mono ke na yo mfunu na kuyala bantu na nge na nzila mosi ya mbote ti ya kieleka. Kana ve, nki mpila mono ta yala bantu ya nge yai mingi-mingi?

Kuyula:

- Salomo tubaka nde yandi vandaka leki. Keti nge banza nde yai zola tuba yandi vandaka leki ya nsi ya bamvula 18, to keti yo ke tuba nde yandi ke wa bonso yandi kele leki kana yandi yindula kisalu ya nene ya kuvanda ntotila ya bantu ya Nzambi?
(Yandi ke wa bonso leki kana yandi yindula kisalu ya nene ya kuvanda ntotila ya bantu ya Nzambi.)
- Salomo lomba Nzambi kupesa yandi nki?
(Mayele ya yandi ke na yo mfunu na kuyala bantu ya Nzambi na nzila mosi ya mbote ti ya kieleka.)
- Salomo monaka ve bonso bantu ya Israele vandaka bantu ya yandi mosi, kansi kuvanda bantu ya nani?
(Kuvanda bantu ya Nzambi)

Repetitio ritimika:

Bana ta repeter na ritime:

Ma-YE-le ke m-FU-nu MIN-gi. LOM-ba ma-YE-le. LOM-ba ma-YE-le !

3. Kulomba ya Salomo pesaka Nzambi kiese, yo yina Nzambi pesaka yandi mpila yandi me lomba, ti bima mingi ya nkaka mpi. Nzambi pesaka Salomo mayele na mpila nde yandi kumaka muntu ya kuluta mayele ya me zinga na nsi-ntoto.

Kutanga:

1 Bantotila 3:10-14

10 Mfumu Nzambi monaka kiese na mambu yai ya Salomo Lombaka.

11 Yandi tubilaka Salomo nde: "Nge me lomba mono mayele na kuyalaka bantu na nzila ya mbote ti ya kieleka; nge me lomba ve luzingu ya nda to kimvwama to lufwa ya bambeni na nge.

12 Mpidina mono ke pesa nge bima ya nge me lomba. Mono ke pesa nge mayele ti ngangu kuluta bantu yonso, ata bayina me zinga na ntawala na nge ata bayina ta zinga na nima na nge.

13 Mono ke pesa nge mpi bima ya nge me lomba ve, yo yai: Nge ta vanda na kimvwama mingi ti lukumu mingi ti lukumu mingi na luzingu na nge yonso kuluta bantotila ya nkaka.

14 Ebuna kana nge lemfuka na mono, nge landa bansiku na mono mutindu salaka tata na nge Davidi, mono ta pesa nge luzingu ya nda.”

Kuyula:

- Nzambi waka inki mutindu sambu na mpila ya Salomo lombaka yandid?
(Yo pesaka Nzambi kiese.)
- Nzambi vandaka na kiese nde Salomo me lomba ve inki bima ya nkaka?
(Bima sambu na yandi ti lukumu na yandi bonso luzingu ya nda, kimvwama, to lufwa ya bambeni na yandi.)
- Nzambi pesaka Salomo mayele na inki mezure?
(Ya mingi, na mpila nde yandi kumaka mayele kuluta bo yonso ya zingaka na ntwala to na nima na yandi, mpi na zulu ya bantotila yonso ya nkaka.)
- Inki bima ya nkaka Nzambi pesaka yandi, ata yandi lombaka yo ve?
(Kimvwama ti lukumu kuluta bamfumu yonso ya nkaka)
- Nzambi mpi silaka Salomo luzingu ya nda KANA yandi salaka mambu mosi.
Nki yandi fweti sala?
(Kulemfuka na Ndinga ya Nzambi bonso tata na yandi Davidi lemfukaka.)
- Mambu mosi Nzambi silaka Salomo ve. Inki yina ?
(Lufwa ya bambeni na yandi. Yai kwendaka nzila mosi ti luzolo ya Nzambi ve.)

Repetitio Ritimika:

Bana repeter na ritima:

Ma-YE-le ke m-FU-nu MIN-gi. LOM-ba ma-YE-le. LOM-ba ma-YE-le !

4. Nzambi kaka lenda pesa mayele bonso Salomo kuzwaka. Yandi lenda pesa mayele sambu Yandi zaba yonso, ti Yandi bakisa yonso. Bingana 9:10

Kutanga:

Bingana 9:10

Na kuvanda mayele, ntete nge fweti tina Mfumu Nzambi boma. Kana nge zaba Nzambi-Mpungu, nge ke na mayele.

Kulomba:

- Kuvanda mayele, muntu fweti sala inki ntete?
(Kutina Mfumu Nzambi boma.)
- Keti muntu lenda vanda mayele ya kieleka kukonda kutinda Nzambi boma?
(Ikele ve, sambu yina kele mambu ya ntete kana muntu zola kuvanda mayele.)
- Inki ntangu muntu ke na mayele? (Ntangu yandi zaba Nzambi-Mpungu.)

Repetitio ritimika:

Bana ta repeter na ritima:

Ma-YE-le ke m-FU-nu MIN-gi. **LOM**-ba ma-YE-le. **LOM**-ba ma-YE-le !

5. Nzambi zola bantu na Yandi kusosa Yandi kupesa bo mayele. Yakobo 1:5

Kutanga:

Yakobo 1:5

Kansi kana muntu mosi na kati na beno ke na mayele ve, yandi lomba yo na Nzambi, ebuna Nzambi ta pesa yandi yo; sambu Nzambi ke zolaka kukaba mingi na bantu yonso na ntima ya mbote.

Kuyula:

- Kana mosi ya bantu ya Nzambi ke na mfunu ya mayele, yandi fweti lomba yo na nani?
(Na Nzambi.)
- Kana beto lomba mayele na Nzambi, keti Yandi ta pesa beto mayele mingi to kaka ndambu?
(Mingi. Yandi zola kukaba mingi na bantu ya lomba Yandi.)
- Kana beto sosa mayele na Nzambi, inki mutindu beto lenda zaba nde beto ta baka yo?
(Nzambi me sila nde kana beto lomba, Yandi ta pesa. Beto kwikila nsilulu na Yandi.)
- Na bwala na nge, inki kele bisika ya nkaka ya bantu ke kwendaka kusosa mayele ?
(Longi, kuwa mvutu ya bana. Bo lenda pesa mvutu bonso banganga nkombo, bamagicien, bambuta ya me fwaka, Santa Maria ti basantu ya nkaka, etc.)
- Inki kele mambu kana beto sosa mayele na bisika yina?
(Yo pesa Nzambi lukumu ve, sambu Yandi me songa beto nde Yandi mosi zola kupesa beto mayele ntangu beto lomba yo na Yandi.)

Repetitio ritimika:

Bana ta repeter na ritima:

Ma-YE-le ke m-FU-nu MIN-gi. **LOM**-ba ma-YE-le. **LOM**-ba ma-YE-le !

Théâtre:

Lomba bavolontaire zole kusala théâtre. Mosi ta sala bonso Salomo, ya nkaka ta tuba bonso Nzambi. Bana ya nkaka ta nata bimvwama, ti bo ta songa lukumu na Salomo na nima yandi lomba mayele.

Devoir sambu na bana ya me yamba Yesu dezia:

Nani kele Muntu mosi kaka ya ke zaba mambu yonso? Ee, Kaka Nzambi ke zaba mambu yonso, ti kaka Yandi ke bakisa mambu yonso. Ebuna, beto fweti kwenda na nani kana beto ke na mfunu ya mayele? Ee, beto fweti kwenda na Nzambi. Mpila mosi kukwenda na Yandi kele kusamba, kulomba Yandi mayele. Ebuna Yandi lenda twadisa beto ti sadisa beto kuzenga na mpila ya mbote. Keti nge ke na mambu ya mpasi kuzenga mposo yai? Beto samba to lomba mayele ya Nzambi ntangu yai. (Longi, samba sambu na mayele sambu na konso mwana kaka ntangu yai.)

Konso ntangu mposso yai ya nge ke zaba ve inki kusala, nge lenda sala inki? (Ee, nge lenda lomba Nzambi sambu na mayele. Nge lenda zaba nde, kieleka Yandi ta sadisa nge.

Kubinga bana na Yesu:

Beto ke zenga mambu mingi ya mfunu na luzingu na beto, kansi kuzenga mosi ya mayele mingi ikele kuyamba Yesus bonso Mfumu na nge. Ebuna Yandi ta vanda sikamosi ti nge kusadisa nge na konso mambu ya nge fweti zenga na luzingu na nge. Bible ke songa beto na Kolosai 2:3 nde “mayele yonso ya Nzambi ti mambu yonso yina ya Nzambi kuzaba, yo me bumbanaka na Kristo.” Kana nge me zenga ntete ve kuyamba Yesu bonso Mvulusi na nge, kansi bubuyai nge zola kusala mpidina, samba bisambu yai na ntima na nge kaka ntangu yai. (Longi, twadisa bana yina kusamba sambu na kuyamba Yesu. Gide to lombilu modele kele kusonika na nsuka ya baleso yai zole. Na nima, lomba bo ya sambaka kunangula maboko na bo ntangu fioti. Nge vutula matondo na Nzambi sambu na bo, to lomba nde Nzambi sakumuna bo ti sadisa bo kuyela mpi kukuma bakristo ya kieleka.)

====
NSUKA YA LESO 1
=====

Leso 2 na Mayele

Nani Kuluta Mayele ti Salomo?

Revisio sambu na bana ya me yela:

- Nzambi tubaka nki na Salomo na ndosi?
- Salomo zolaka kusala nki na mayele Nzambi ta pesa yandi ?
- Nki mambu ya nkaka Salomo lendaka kulomba?
- Nzambi monaka kulomba ya Salomo inki mutindu?
- Nki mutindu Nzambi songaka Salomo kiese na Yandi?
- Nki mutindu beto zaba nde Salomo vandaka muntu ya kuluta mayele ya bantu yonso?
- Nki mutindu beto lenda baka mayele bubuyai?

Revisio sambu na bana ya fioti:

- Nani vandaka muntu ya mayele kuluta bantu yonso ya nkaka?
- Salomo kumaka mayele inki mutindu?
- Nani kaka lenda pesa beto mayele?

Kuyantika Leso:

Na mposo me luta, beto me wa lesu ya muntu mosi ya mayele miiingi—muntu ya mayele kuluta bantu yonso ya nkaka. Zina na yandi nani? (*Longi, bana pesa mvutu.*) Ee, Mfumu Salomo.

Keti beno me bambuka nki mutindu Mfumu Salomo kumaka mayele mingi? (*Longi, bana pesa mvutu.*)

Ee, Mfumu Salomo vandaka na mayele sambu yandi lombaka Nzambi kupesa yandi mayele. Kaka Nzambi kele na mayele yonso, sambu kaka Yandi ke zaba mambu yonso. Yo yina, ntangu beto lomba Nzambi kupesa beto mayele, Yandi kaba ndambu ya mayele na Yandi, kupesa bo. Mpidina beto kuma mayele, mpi.

Transitio na Leso ya Bible--

Mono zola tubila beno mambu mosi ya kele mpasi kubakisa. Kuwa mbote ntangu yai. Bible ke songa beto nde Salomo vandaka muntu ya mayele kuluta bantu yonso ya me zinga na ntwala na yandi, kuluta bantu yonso na bilumbu na yandi, ti kuluta bantu yonso ya ta landa yandi (1 Bantotila 3:12). Kansi, Bible ke songa beto mpi nde muntu mosi kwisaka ya vandaka na mayele miiingi, ata kuluta Salomo! Ee, Bible ke tuba nde, “. . . awa ke na muntu mosi me luta Salomo!” (Luka 11:31).

Nki mutindu mambu yina lenda salama? Muntu ya mayele kuluta Salomo lenda vanda nani? Kana Salomo vandaka muntu ya mayele kuluta bantu yonso, muntu ya mayele kuluta yandi, muntu yina fweti kuluta kaka muntu. Nani muntu yai ya Bible ke tuba me luta Salomo?

Ee, Yesu Yandi yina. Yesu, Yandi vandaka na mayele kuluta Salomo sambu Yesu vandaka muntu, kansi kuluta muntu. Yandi vandaka Mwana ya Nzambi mosi, me kulumuka na Zulu. Na lesu na beto bubuyai, beto ta mona mayele ya Yesu Kristo.

Yesu monaka nde Yandi vandaka na mayele ya Nzambi na mpila Yandi yulaka ti mpila Yandi pesaka bamvutu.

Luka 2:40-52 (Baverse yai ke solula Yesu ntangu Yandi vandaka mwana)

(*Longi, passage yai kele ndambu nda, ebuna beto me pesa baverse yai ve sambu nge tangila bana yo. Yo kele sambu nge lenda bakisa histoire ya mvimba na preparatio ya nge. Nge ta tangila bana kaka baverse ya beto me sonika na nima ya “Kutanga” na kati ya les.*

40 Ebuna mwana vandaka kukula, yandi vandaka kwisa ngolo ti kufuluka na mayele. Nzambi vandaka kusakumuna yandi.

41 Tata ti mama ya Yesu vandaka kwenda na Yerusalem konso mvula sambu na Nkinsi ya Paki.

42 Ntangu yandi kumaka bamvula kumi na zole, bo kwendaka kuna sambu na nkinsi, bonso vandaka kifu na bo.

43 Ebuna ntangu nkinsi manaka, bo yantikaka kuvutuka. Kansi mwana yai Yesu bikaka na Yerusalem. Tata ti mama na yandi zabaka ve nde yandi me bika.

44 Sambu bo yindulaka nde Yesu vandaka ti bantu yina vandaka kutambula nzila mosi ti bo. Bo salaka kilumbu mosi na nzila, ebuna bo yantikaka kusosa yandi na kati ya bampangi na bo ti banduku na bo.

45 Kansi bo monaka yandi ve. Yo yina bo yutukaka na Yeruzalem na kwenda kusosa yandi kaka.

46 Na kilumbu ya tatu, bo monaka yandi na Nzo-Nzambi, yandi me vanda na kati ya balongi ya Bayuda. Yandi vandaka kuwa bo, yandi vandaka kupesa bo bangiufula.

47 Bantu yina yonso vandaka kuwa yandi, bo vandaka kuyituka sambu na mayele na yandi ti sambu na bamvutu yina ya yandi vandaka kupesa.

48 Ntangu tata ti mama na yandi monaka yandi, bo yitukaka ngolo. Mama na yandi yulaka yandi : « Mwana, sambu na nki nge me sala beto mpidiyai ? Tala beto ti tata na nge, beto me mona mpasi mingi na kwenda kusosa nge. »

49 Yandi nde : « Sambu na nki beno vandaka kusosa mono ? Beno zabaka ve nde mono fweti vanda na nzo ya Tata na mono ? »

50 Kansi bo bakisaka ve mambu yina ya yandi tubilaka bo.

51 Ebuna Yesu yutukaka ti bo na Nazareti. Yandi vandaka kulemfuka na mambu yai yonso na ntima na yandi.

52 Yesu vandaka kukula, yandi vandaka kukuma mpi mayele. Nzambi ti bantu vandaka kuzola yandi mingi.

Bangindu ya nene na lesu yai na bandambu 4, ti mpila bana lenda sala:

1. Ata ntangu Yesu vandaka bamvula kumi na zole, Yandi vandaka dezia mayele mingi. Luka 2 :40-42

Kutanga:

Luka 2:40 & 42

*40 Ebuna mwana vandaka kukula, yandi vandaka kwisa ngolo ti kufuluka na mayele.
Nzambi vandaka kusakumuna yandi.*

*42 Ntangu yandi kumaka bamvula kumi na zole, bo kwendaka kuna (na Yeruzalemi)
sambu na nkinsi, bonso vandaka kifu na bo.*

Kuyula:

- Mwana Yesu vandaka na mayele ikwa?
(Yandi vandaka kufuluka na mayele.)
- Yandi kwendaka wapi ti Mama Maria ti Papa Yosefi ntangu yandi vandaka
bamvula kumi na zole?
(Na Yeruzalemi sambu na nkinsi ya Paki)

Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka sala bageste bonso bo ke tambula, ke kwenda na
Yeruzalemi. Bo ke solula mpi bo na bo, ti bo ke songa kiese sambu bo ke kwenda
na nkinsi.

Kuyimba ti kukina:

Yesu me fuluka na mayele mingi
Ata na kileki na Yandi. (repeter)

2. Na kati ya Tempelo, Mwana Yesu vandaka kuyula balongi ya Ndinga ya Nzambi na mpila mosi ya mayele, ti Yandi mpi vandaka kupesa mvutu ya mayele na bangiufula na Yandi. Luka 2:43-47

Kutanga:

Luka 2:46-47

*46 Na kilumbu ya tatu, bo monaka yandi na Nzo-Nzambi, yandi me vanda na kati ya
balongi ya Bayuda. Yandi vandaka kuwa bo, yandi vandaka kupesa bo bangiufula.*

*47 Bantu yina yonso vandaka kuwa yandi, bo vandaka kuyituka sambu na mayele na
yandi ti sambu na bamvutu yina ya yandi vandaka kupesa.*

Kuyula:

- Mama Maria ti Yosefi, bo monaka Yesu wapi?
(Na kati ya Tempelo, Nzo ya Nzambi)
- Yesu vandaka kuvanda na kati ya nani?
(Balongi ya Bayuda, to Balongi ya Ndinga ya Nzambi)
- Nki mambu zole Yesu vandaka kusala kuna?
(Yandi vandaka kuwa bo, mpi kuyula bo)
- Sambu na nki nge banza Yesu vandaka kuyula bo?
(Yo lenda vanda ve sambu Yandi kuzaba mambu ya yandi zabaka ve, sambu

bonso Yandi vandaka Mwana-Nzambi, Yandi zabaka mambu yonso. Yandi yulaka bo bangiufula kubenda bo kuyindula mbote-mbote mambu ya bo vandaka kutanga na Ndinga ya Nzambi.)

- Yesu pesaka bo bamvutu ya nki mutindu? (Bamvutu ya mayele na mpila nde bo yonso ya waka Yandi, bo yitukaka sambu na mayele na Yandi.)

Kuyimba ti Kukina:

Mwana Yesu Kristo
Fulukaka na mayele
Yandi lutaka balongi
Na Nzo ya Nzambi
Yandi lutaka bantu yonso
Na mayele na Yandi!

3. Yesu me luta mayele na muntu yai ya kuluta mayele Salomo, sambu Yesu vandaka kaka muntu ve, kansi munti ti Mwana-Nzambi. Luka 2:48-52

Kutanga:

Luka 2:49

49 Yandi nde : « Sambu na nki beno vandaka kusosa mono ? Beno zabaka ve nde mono fweti vanda na nzo ya Tata na mono ? »

Kuyula:

- Yesu vandaka kusolula na Mama Maria ti Tata Yozefi, bibuti ya sansaka Yandi na kimwana na Yandi. Kansi Yesu tubaka nde nani vandaka kibeni Tata na Yandi? (Nzambi. Yandi yulaka nde, “Beno zabaka ve nde Mono fweti vanda na nzo ya Tata na Mono?” Yandi vandaka na nzo-Nzambi, ebuna Yandi vandaka kutuba nde Nzambi vandaka Tata na Yandi.

4. Nzambi kele nto ya mayele yonso, ti Yesu kele Mwana na Yandi. Yandi kele yina beto fweti sosa sambu na mayele. Yakobo 1:5 ti Kolosai 2:3

Kutanga:

Yakobo 1:5

Kansi kana muntu mosi na kati na beno ke na mayele ve, yandi lomba yo na Nzambi, ebuna Nzambi ta pesa yandi yo; sambu Nzambi ke zolaka kukaba mingi na bantu yonso na ntima ya mbote.

Kolosai 2:3

Mayele yonso ya Nzambi kuzaba, yo me bumbanaka na Kristo; yo kele kimvwama msoi ya nene.

Kuyula:

- Nzambi zola beto kusosa nani ntangu beto ke na mfunu ya mayele?
(Kusosa Nzambi Yandi mosi. Yandi zola mingi kusadisa beto bantu na Yandi.)

- Yindula mayele yonso ya kele na univers—mayele ya lunda bambwetete na ti baplanete na nzila na bo, mayele ya songa nitu na beto kusala kisalu na yo, mayele ya lenda tinda bafoto ti bandinga ti misiki kuluta na mupepe kukonda muntu kumona yo, ebuna mayele kusimba yo diaka, yo basika na televisio to na radio to na foni. Inki mutindu kimvwama ya mayele yai yonso lenda vanda kubumbanaka na kati ya Kristo ?
(Mpila ikele kaka sambu Yesu kele Mwana-Nzambi, Yandi kele Mugangi ya nene ya yidikaka lukanu ya mambu yonso, ya zingaka mvu ya mvu na Zulu, ya kulumukaka kukota nsi-ntoto na beto sambu na kukuma Mvulusi na beto.

Kuyimba ti kukina:

Mwana Yesu Kristo
Fulukaka na mayele mingi
Kuluta balongi na Yandi
na nzo ya Nzambi.

Mayele ya Yesu
me luta bantu yonso
Kimvwama ya mayele
Yonso bumbanaka na Yandi!

Mambu ya yituka mingi
Yandi zola kusadisa beto!

Théâtre:

Bana sala bageste kusonga bisika bantu ya nkaka sosa mayele. Na nsuka ya konso geste, bo nikisa ntu na bo ti bo tuba nde: “Ve! Ve! Kusala mpidina ve!” Na nima, bo nangula maboko yonso zole na zulu, ebuna bo kulumusa yo ti tuba na kimvuka, “Mayele ya kieleka kwisa na Nzambi kaka!”

Devoir sambu na Bana ya me yamba Yesu dezia:

Kulanda devoir ya Leso 1: Nani na kati ya beno me sosa Nzambi kupesa nge mayele to kusonga nge inki kusala na mposo me luta? Nani ta songa beto inki mutindu Nzambi pesaka nge mayele?
(Longi, kuwa mvutu bana ta pesa ti feliciter bo ya me meka kusala devoir yina.)

Mpila mosi Nzambi pesa beto mayele ikele kutwadisa beto na nima beto me lomba Yandi kusonga beto inki kusala. Mpila ya nkaka kele kutanga inki Yandi me songa beto dezia na kati ya Bible. Kana beto landa malongi ya Bible, yo ke pesa beto mayele, sambu yo ke songa beto nzila ya Nzambi.

Bana ya fioti—Beno ya me longuka kutanga mbote-mbote ntete ve, mbala ya nkaka muntu kele na nzo ya nge, to na nzo penepene na nge, ya lenda tangila nge Bible ndambu konso lumbu. Beno mpi lenda kwisa konso mposo na Ecole du dimanche ti kuwa baleso ya Bible konso mposo. (Longi, songa bana bisika ya nkaka to bampila ya nkaka bo lenda kuwa ndinga ya Nzambi na bwala na bo.)

Bana ya me yela—Yula kana Bible ikele na nzo na bo. Kana yo kele, bo lenda meka kutanga paragraphe mosi konso lumbu na mukanda ya Marko. (*Longi, songa bo Marko kele wapi na Bible na bo, ti inki mutindu kumona paragraphe. Beto tuba nde bo tanga Marko sambu yo kele mpasi mingi ve, ti baparagraphe ikele ndambu nkufi. Bo lenda tanga konso mukanda ya Bible, ti kana kutanga paragraphe kele mpasi, bo lenda tanga ata verse mosi.*)

Kubinga bana na Yesu:

Yesu vandaka longi ya mayele, kansi Yandi vandaka mingi kuluta yo. Yandi vandaka Mwana-Nzambi ti Mvulusi ya fwaka na zulu ya kulunsi sambu na kufuta mfuka ya masumu yonso ya beto. Yandi telamaka na lufwa, ti Yandi kele na moyo bubu yai ti mvu ya mvu.

Mbala ya nkaka nge kele sure ntete ve Yesu kele nani. Kana nge ke na keti-keti na ntima na nge, mbote nge kusolula ti nduku ya kele mukristo. Nge lenda solula ti beto mpi, na nima ya classe, ata bubu yai to konso lumbu beto ke monana. Nki ke kanga nge nzila kukwisa na Yesu? Kwisa beto solula yo bubuyai.

Mbala ya nkaka, nge me yamba Yesu bonso Mvulusi ntete ve, kansi bubu yai nge zaba nde nge zola Yandi. Nge lenda sambu ti yamba Yandi na sika ya nge ikele, ata ntangu yai. (*Longi, twadisa bana ya zola kuyamba Yesu na lombilu sambu na kundima Yandi, bonso na appendix ya baleso yai. Na nima, lomba bo ya me yamba Yandi bubu mbala ya ntete kunangula maboko ntangu fioti. Nge lomba lusakumunu ya Nzambi na bo, ebuna sonika bazina na bo na nima ya classe.*)

APPENDIX

KULOMBA SAMBU NA KUYAMBA YESU

(Longi, NB nde lombilu yai kele mbandu kaka. Kuvanda kuguluka, muntu fweti tuba bandinga yai ve. Yandi fweti kaka balula ntima na Nzambi na ntima yonso. Bandinga yai kele mpila mosi kusamba kusonga nde muntu zola balula ntima.)

Tata Nzambi,

Mono bakisa nde mono kele nkwa-masumu, ti mono lenda kota zulu na masumu yina ve. Mono zola kulanda nzila ya masumu diaka ve. Mono kwikila nde nge Nzambi tindaka Mwana ya Nge Yesu Kristo na nsi-ntoto yai kuvanda Mvulusi na mono. Mono kwikila nde Yandi fwaka na sika na mono sambu na masumu na mono, ti Yandi telamaka na lufwa. Mono zola kulanda Yandi bonso longuki na Yandi.

Yesu, kota ntima na mono sesepi yai ti gulusa mono. Kitula mono mukristo ya kieleka. Matondo sambu Nge me lolula masumu na mono ti Nge me kitula mono mwana na nge sesepi yai.

Na zina ya Yesu, Amen.

(Longi, na nima ya lombilu yo bikala kubaka zina ya mwana ti mpila kucontacter yandi, ti kusonika yo sambu nge bambuka yo ti sadila yo. Nzambi sakumuna nge na kisalu yonso ya nge kulonga ti kuevangeliser bana na bwala na nge!)

==

NSUKA YA LESO, TI NSUKA YA BALESO YONSO ZOLE

==